

Ce trebuie să cunoașteți referitor la expertiză:

Dacă considerați că pentru soluția litigiului trebuie consultat un specialist care să-și exprime părerea sau să dea lămuriri, nu ezitați să propuneți aceasta prin cererea de chemare în judecată, întâmpinare sau, după caz, la prima zi de înfățișare.

Instanța, la cererea dumneavoastră, dacă consideră necesar, va numi prin încheiere, unul sau 3 experți să efectueze expertiza.

Trebuie să știți că propunerea expertizei se poate face și după acest termen dacă necesitatea expertizei apare pe parcursul derulării procesului și nu ați putut să o prevedeați, dacă administrarea acesteia nu produce amânarea judecării sau atunci când, neavând apărător angajat, nu ați știut că această probă vă folosește.

Este posibil ca instanța să aprecieze că este necesar efectuarea unei expertize și să nu fiți de acord cu aceasta. În asemenea situație expertiza este ordonată din oficiu. Cu această ocazie instanța stabilește și care parte să plătească onorariul.

Aveți grijă însă, dacă nici una dintre părți nu este de acord cu plata onorariului de expert, iar procesul nu poate fi soluționat fără expertiză, cererea de chemare în judecată urmează să fie respinsă ca nefondată. Consecința este de severă întrucât cel ce a formulat cererea de chemare în judecată nu mai poate formula o altă cerere asemănătoare, motivând că dispus de sumele de bani pentru plata expertizei.

Propunerea probei cu expertiză nu se poate face simplu, cerând aceasta. Trebuie să arătați împrejurările de fapt pentru care doriți să le lămurească expertul.

Partea adversă își expune și ea punctul de vedere, iar instanța apreciază dacă se impune o asemenea expertiză.

Dacă apreciați că trebuie solicitată grabnic părerea unui expert, înainte de începerea procesului sau chiar în cursul procesului, dar mai înainte ca acesta să fi ajuns la faza propunerii și administrării probelor, puteți apela la ***procedura asigurării dovezilor pe cale principală.***

✓ Poate vă neliniștește gândul că expertiza presupune efectuarea de cercetări într-o altă localitate destul de îndepărtată.

Legea a prevăzut această situație și a reglementat posibilitatea administrării acestei probe prin comisie rogatorie. Adică, altă instanță se ocupă de efectuarea expertizei. Astfel, aceasta numește experții pentru efectuarea expertizei și stabilește onorariile ce se cuvin experților, aplică sancțiunile dacă experții nu se conformează obligațiilor, etc.

Pentru efectuarea expertizei, legea prevede numirea a unui sau a trei experți.

Trebuie să știți că vă puteți înțelege cu partea adversă în ce privește expertul care urmează să facă expertiza. Dacă nu cădeți de acord, expertul va fi numit de instanță, prin tragere la sorti, în ședință publică, de pe lista întocmită și comunicată de biroul local de expertiză cuprinzând persoanele în evidența celor autorizate, potrivit legii, să efectueze expertize judiciare.

✓ În funcție de obiectul litigiului și de împrejurarea de fapt ce trebuie lămurită și care necesită cunoștințe de specialitate instanța poate solicita efectuarea expertizei de către un laborator sau institut de specialitate.

În domeniile strict specializate, în care nu există experți autorizați, din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părți, judecătorul poate solicita punctul de vedere al unei sau mai multor personalități din domeniul respectiv.

✓ Expertul poate să-și expună constatările și concluziile sale oral sau în scris. Această expunere poartă denumirea de raport de expertiză.

Despre recuzarea (înlocuirea) experților

✓ În cazul în care aveți îndoieli cu privire la nepărtinirea unui expert puteți cere înlocuirea lui pentru aceleași motive ca și judecătorii.

Dacă cunoașteți că expertul se află în unul dintre aceste cazuri și bănuiți că va face o expertiză care va favoriza partea adversă, în termen de 5 zile de la uimirea expertului, cereți să fie înlocuit.

Dacă expertul nu s-a aflat în vreuna dintre situațiile expuse mai sus de la început, când a fost numit, cereți înlocuirea sa în 5 zile de la data la care s-a ivit motivul.

Înlocuirea expertului nu se face oricum. Instanța procedează la citarea părților și a expertului în ședință publică și după ce ascultă pe fiecare în parte hotărăște dacă expertul trebuie sau nu înlocuit.

✓ Este posibil ca instanța să nu fie lămurită prin expertiza făcută, astfel că se poate dispune întregirea expertizei sau o nouă expertiză. Dacă sunteți parte într-un dosar și expertiza nu vă mulțumește puteți solicita întregirea expertizei sau o nouă expertiză.

Aceasta din urmă, denumită și contraexpertiză trebuie cerută la primul termen de judecată, după depunerea raportului de expertiză.

Cercetarea la fața locului (descinderea locală)

Dacă sunteți parte într-un proces și considerați că este în folosul soluționării litigiului ca instanța să vină la fața locului și să cerceteze anumite împrejurări, solicitați aceasta prin cererea de chemare în judecată, întâmpinare sau, după caz, la prima zi de înfățișare. Aveți posibilitatea să cereți aceasta și dacă pe parcursul procesului apare justificată această cerere, dacă oricum cauza se amână și dacă, neavând avocat, nu ați știut că puteți să faceți o asemenea cerere la timpul convenit.

Cercetarea la fața locului conduce la constatarea nemijlocită de instanță a stării unui obiect, a unei așezări. În general, se face o asemenea cercetare în cazul unor bunuri imobile sau mobile netransportabile în instanță.

Această cerere o puteți face îndeosebi în procesele privind grănițuiri, degradări ale unor imobile, imobile închiriate, etc.

Nu trebuie să vă nemulțumească dacă instanța din oficiu decide să facă o asemenea cercetare pentru a se lămuri întrucât prin aceasta nu se urmărește decât să se stabilească adevărul.

Cercetarea la fața locului nu este altceva decât o ședință de judecată. Astfel, dacă ați fost prezent la încuviințarea sau la ordonarea din oficiu a cercetării la fața locului, aveți în cunoștință

termenul fixat, iar dacă ați lipsit urmează să fiți citat cu indicația datei și locului unde urmează să vă prezentați.

Fiind prezenți la această cercetare, puteți da explicații, puteți prezenta obiecțiuni, puteți pune întrebări martorului sau expertului care vor putea fi și ei citați.

Pe lângă completul de judecată, la fața locului va merge și procurorul, în cazul în care prezența acestuia este cerută de lege.